

Communicatieonderzoek *Onbeperkt meedoen!*

Sterre Roelofs
Lonneke Gijbbers
M220260
17 juni 2022

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

motivaction
insights and strategy

Inhoudsopgave

Achtergrond	3
Methode en opzet	4
Conclusies	6
Advies	9
Resultaten	11
Bijlagen	47

Achtergrond

Op verzoek van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft Motivaction onderzoek uitgevoerd naar de bewustwording, het draagvlak en de eigen bijdrage ten aanzien van het streven van het programma Onbeperkt Meedoen!, namelijk dat iedereen met een beperking naar eigen wens en vermogen mee kan doen in de samenleving. In het kader van het communicatie onderzoek voor dit programma is in kaart gebracht in hoeverre mensen (mét en zonder beperking) achter dit streven staan, of en hoe zij daar zelf aan willen bijdragen.

Visie op het onderzoek

Na de ratificatie in 2016 is door de rijksoverheid en gemeenten ingezet om voor een merkbare verandering te zorgen in het leven van mensen met een beperking. Deze inzet kreeg vorm door het programma Onbeperkt Meedoen! 2018-2021, de verschillende lokale inclusie-agenda's van gemeenten en de samenwerking met diverse maatschappelijke organisaties.

Wanneer mensen beter begrijpen hoe het is om met een beperking deel te nemen aan de maatschappij hebben ze duidelijker voor ogen wat er moet veranderen om mensen met een beperking gelijke kansen te bieden om te participeren op de arbeidsmarkt, in het onderwijs of de besteding van de vrije tijd. VWS wil daarom deze kennis verdiepen bij de Nederlandse bevolking en achterhalen hoe communicatie ingezet kan worden als instrument om deze beleidsdoelstellingen te verwezenlijken.

Dit onderzoek naar de bewustwording, het draagvlak en de eigen bijdrage ten aanzien van onbeperkt meedoen zal daarin een belangrijke hoeksteen vormen.

Doelstelling

Het doel van het onderzoek is tweeledig:

1. Inzicht vergaren in de bewustwording, het draagvlak, de eigen bijdrage en mogelijke drempels ten aanzien het streven naar een samenleving waarin iedereen naar eigen wens en vermogen mee kan doen.
2. Achterhalen wat er nodig is om het algemeen publiek (bestaande uit mensen met en zonder beperking) te activeren om eraan bij te dragen dat mensen met een beperking naar eigen wens en vermogen mee kunnen doen in de samenleving.

Methode en opzet (1/2)

Het huidige onderzoek is uitgevoerd in twee delen:

1. Verkennend onderzoek

Voorafgaand aan dit onderzoek heeft Motivaction in nauwe samenwerking met VWS verkennend onderzoek uitgevoerd binnen onze online community *QuickTalk*. In dit verkennend onderzoek hebben we gedurende een dag intensief online gesproken met 105 van onze community leden (met en zonder beperking) over het onderwerp *Onbeperkt meedoen*. Hierin hebben we de vraagstelling zoveel mogelijk open gehouden om spontane associaties en beeldvorming in kaart te brengen die input geven voor de vragenlijst van het online kwantitatief hoofdonderzoek. Op deze manier is geborgd dat de thema's in de hoofdvragenlijst aansluiten bij wat er leeft binnen de samenleving.

2. Online kwantitatief hoofdonderzoek

Het online kwantitatief hoofdonderzoek is uitgevoerd onder een steekproef uit het landelijke respondentenpanel van Motivaction: Stempunt. Als primaire doelgroep van het onderzoek is uit gegaan van Nederlanders van 18 tot en met 80 jaar. Daarnaast zijn 200 jongeren tussen de 12 en 17 jaar betrokken bij het onderzoek via ouders die lid zijn van het Stempunt-panel. Bij de werving van de respondenten is nadrukkelijk aandacht besteed aan het aantrekken van biculturele Nederlanders. Om de verdeling van leeftijd, geslacht, etniciteit en hoogst genoten opleiding te bekijken, klik [hier](#). Aan de respondenten van 18 tot en met 80 jaar is een kwantitatieve vragenlijst voorgelegd van zo'n 30 vragen, aan de jongeren is een verkorte versie van de vragenlijst voorgelegd.

Voor meer onderzoekspecificaties is hier een link naar de [bijlage](#).

Methode en opzet (2/2)

Mensen met een beperking

In deze rapportage wordt de term *mensen met een beperking* meerdere malen gehanteerd. Onderstaand een beschrijving van de wijze waarop deze term voorgelegd is aan de respondent:

Bij iemand met een beperking denken mensen vaak aan een persoon in een rolstoel. Maar er zijn ook veel beperkingen die je niet meteen kunt zien. Bijvoorbeeld:

- Niet of slecht kunnen horen en/of zien.
- Psychische problemen of een gedragsstoornis zoals ADHD of autisme. Daardoor kan iemand zich 'anders' gedragen dan mensen gewend zijn.
- Een verstandelijke beperking, waardoor je minder makkelijk kunt leren of dingen begrijpen.
- Een ernstige of langdurige ziekte hebben. Ook dit kan een beperking zijn.

Een beperking kan dus te maken hebben met je lichaam, je hersenen, de manier waarop je dingen kunt leren of hoe je met anderen omgaat. Het is iets dat je voor een lange tijd of levenslang kan hebben. Aangeboren of iets waarmee je later in je leven mee te maken krijgt.

Ervaart geen belemmeringen/ervaart belemmeringen

In de rapportage wordt – waar relevant – uitsplitsing gemaakt naar twee verschillende groepeerende groepen (1) ervaart geen belemmeringen, (2) ervaart belemmeringen. Deze groepen zijn gebaseerd op het volgende:

1. **Ervaart geen belemmeringen:** dit zijn (1) mensen die aangeven geen beperking te hebben én (2) mensen die aangeven wel een beperking te hebben, maar vanuit de inrichting/aanpassing van de omgeving geen belemmeringen ervaren om overall aan mee te kunnen. Berekend naar de totale bevolking betreft dit 78% van de Nederlanders van 12-80 jaar.
2. **Ervaart belemmeringen:** dit zijn mensen die aangeven een beperking te hebben en vanwege de inrichting/gebrek aan aanpassing van de omgeving wel eens belemmeringen ervaren om mee te kunnen doen. Berekend naar de totale bevolking betreft dit 22% van de Nederlanders van 12-80 jaar.

Overkoepelende conclusies

Het draagvlak is groot om te streven naar een samenleving waarin iedereen overal aan mee kan doen. Het ontbreekt alleen vaak aan initiatief om hier zelf aan bij te dragen, vanwege ervaren drempels zoals onzekerheid, met name ten aanzien van wat de ander zou willen en hoe je dat aanpakt. Het is nog niet vanzelfsprekend om hierover het gesprek met elkaar aan te gaan.

Het algemene publiek (mensen met en zonder beperking) ziet en erkent dat mensen met een beperking niet altijd en overal aan mee kunnen doen. Daarnaast is er een groot draagvlak onder de Nederlandse bevolking om hier verandering in teweeg te brengen. De overgrote meerderheid is bereid daar een bijdrage aan te leveren. De uitdaging ligt bij het aanwakkeren van motivatie en initiatief én het verlagen of wegnemen van de ervaren drempels. Drempels om mensen met een beperking vaker te betrekken zijn voornamelijk: niet weten of iemand wel geholpen wil worden en niet weten hoe ze het bieden van hulp kunnen aanpakken. Hiernaast vindt een substantiële groep het lastig om hierover een gesprek aan te gaan.

De informatiebehoefte over mensen met een beperking is uiteenlopend. De grootste informatiebehoefte ligt bij meer informatie over welke reactie mensen met een beperking als prettig of juist als onprettig ervaren.

Conclusies (1/2)

Velen hebben ervaring met (het leven met) een beperking binnen de samenleving en zijn zich bewust van belemmeringen en vooroordelen

- De meerderheid (81%) van het algemene publiek (bestaande uit mensen met en zonder beperking) heeft ervaring met beperkingen. 28% omdat men zelf een beperking heeft of omdat iemand in het gezin (20%), de familie (33%) of vriendenkring (23%) een beperking heeft. Bijna één op de vijf (19%) geeft aan niemand te kennen met een beperking.
- 80% van de mensen die aangeven een beperking te hebben, ervaart wel eens belemmeringen om mee te kunnen doen. Berekend naar de totale bevolking betekent dit dat 22% van de mensen niet altijd overal aan mee kan doen.
- Mensen zijn zich bewust van vooroordelen en herkennen deze ook in enige mate bij zichzelf.

Wens om mogelijkheden te creëren om mee te kunnen doen leeft sterk, maar initiatief nemen is nog niet vanzelfsprekend

- 90% vindt het (zeer) belangrijk dat binnen een samenleving iedereen overal aan mee kan doen.
- Mensen zijn echter in mindere mate geneigd het initiatief te nemen in het opmerken of agenderen van belemmeringen en het aangaan van gesprekken over beperkingen, belemmeringen en oplossingen.
- Waar mensen die belemmeringen ervaren het vaakst meer behoefte aan hebben (de top 3), komt niet altijd overeen met wat mensen die geen belemmering ervaren al het vaakst doen (top 3):
 - De top 3 voor mensen die belemmeringen ervaren bestaat uit oplossingen zoeken en flexibel zijn als iets niet gaat/lukt (57% ziet dit graag vaker) of lijkt te kunnen (50%) en er iets van zeggen als mensen vreemd of vervelend doen tegen iemand met een beperking (49%). Het opzoek gaan naar oplossingen is een punt wat circa een kwart tot een derde van de mensen (die geen belemmeringen ervaren) al doet. En circa 45% geeft aan dit (misschien) vaker te willen doen.
 - De top 3 van dingen die mensen die zelf geen belemmeringen al vaak doen bestaat uit vragen of het goed met iemand gaat (50% geeft aan dit vaak te doen), er voor iemand te zijn/luisteren (48%) en vragen of je iets kan doen/ergens rekening mee kunt houden (39%). Met name de vraag aan de vraag of het goed met iemand gaat is minder vaak behoefte. Slechts 28% van de mensen die belemmeringen ervaren geven te willen dat mensen dit vaker zouden doen.

De conclusies gaan verder op de volgende pagina.

Conclusies (2/2)

Onzekerheid over wat de ander wil en hoe je dit gesprek aangaat vormt belangrijke drempel

- Onzekerheid vormt voor velen een drempel om initiatief te nemen. Mensen die hierin drempels ervaren weten niet goed wat de ander wil (37%), hoe het aangepakt kan worden (37%) en vinden het (mogelijk daardoor) ook moeilijk om hierover een gesprek aan te gaan (28%). Mensen hebben ook vaak het idee dat je iets heel persoonlijks vraagt als je naar iemands beperking vraagt (60%) en dat je dit alleen doet als je iemand goed kent (41%).
- Belangrijk is ook dat niet iedereen die belemmeringen ervaart het prettig vindt als anderen daarin het initiatief nemen, bijvoorbeeld als het gaat om het aanbieden van hulp (ongeveer een kwart zou dit wel graag vaker zien) of het praten over iemands beperking. Hoe en wanneer een gesprek of (re)actie gewenst is, verschilt per persoon. Velen zouden wel graag zien dat er (re)actie uit hun omgeving komt wanneer belemmeringen zich voordoen: bijvoorbeeld als iets niet lijkt te kunnen of lukken, of als mensen vreemd of vervelend doen tegen iemand met een beperking.

Er is niet zozeer behoefte aan algemene informatie, maar wel interesse om te weten welke reacties de ander graag zou willen zien vanuit de omgeving

- De behoefte aan (meer) informatie over (het leven met) beperkingen is verdeeld. Een minderheid wil hier graag meer over weten en velen staan hier neutraal tegenover terwijl 29% aangeeft niet geïnteresseerd te zijn in meer informatie over beperkingen. Mogelijk hebben mensen het idee dat ze hier al best veel over weten.
- De grootste informatiebehoefte heeft men over wat mensen met een beperking waarderen of wensen als het om hulp gaat (41% van de mensen die geen belemmeringen ervaren willen dit weten).
- Mensen hebben nog geen sterke neiging om initiatief te nemen, maar er is wel bereidheid om een bijdrage te leveren zodat mensen met een beperking (vaker) mee kunnen doen in hun omgeving. De groep die aangeeft dit liever niet te doen vormt een minderheid (circa 10%).

Advies ten aanzien van de onderzoeksdoelstellingen

Het doel van dit onderzoek was tweeledig: (1) inzicht te vergaren in de bewustwording, het draagvlak, de eigen bijdrage en mogelijke drempels ten aanzien het streven naar een samenleving waarin iedereen naar eigen wens en vermogen mee kan doen. (2) Achterhalen wat er nodig is om het algemeen publiek (bestaande uit mensen met en zonder beperking) te activeren om eraan bij te dragen dat mensen met een beperking naar eigen wens en vermogen mee kunnen doen in de samenleving. De focus van dit onderzoek ligt hiermee op de *eigen bijdrage* die mensen kunnen leveren aan een samenleving waaraan iedereen naar eigen wens en vermogen mee kan doen. Kanttekening hierbij is dat er binnen de samenleving wel een juiste basis moet zijn als het gaat om de beschikbaarheid van voorzieningen, beleid en gelijkwaardige behandeling. Het hiernavolgende advies heeft betrekking op hoe mensen op individueel niveau geactiveerd kunnen worden, tegen de voorwaarde dat er tevens de juiste voorwaarden gecreëerd worden voor een toegankelijke samenleving door zowel overheid, maatschappelijke organisaties als het bedrijfsleven.

We zien dat het draagvlak ten aanzien van een samenleving waar iedereen naar eigen wens en vermogen mee kan doen groot is. De voornaamste drempel om hier *zelf* een bijdrage aan te leveren is onzekerheid over wat de ander wil en hoe je dit aanpakt. Uit dit onderzoek blijkt ook dat hier geen eenduidig antwoord op is. Dat niet iedereen dezelfde wensen en behoeften heeft en dat niet iedereen het prettig vindt om zomaar aangesproken te worden over zijn haar/beperking en eventuele belemmeringen die men ervaart. Omdat er geen generieke oplossing of eenduidig antwoord bestaat op deze vraag, is er eigenlijk maar één oplossing om deze drempel weg te nemen: stimuleren dat mensen hierover in gesprek gaan met elkaar. Enerzijds *als samenleving* ten aanzien van algemene bewustwording over het recht dat iedereen heeft om naar eigen wens en vermogen deel te nemen. Anderzijds *ook met elkaar* op het moment dat dit relevant is: wanneer de omgeving een belemmering vormt om mee te kunnen doen. Zowel door de persoon die de belemmering ervaart, als door iemand die misschien zelf geen belemmering ervaart, maar deze wel signaleert. Het gesprek daarover dient 'functioneel' te zijn. Het gaat dus niet zozeer om het gesprek aangaan over iemands beperking, maar over de belemmering die zich voordoet en hoe deze (mogelijk) kan worden weggenomen.

Gesprekken waarin mensen meer inzicht krijgen in wat de ander graag zou willen en samen zoeken naar een oplossing, kunnen zorgen voor een grotere bereidheid en motivatie om in actie te komen en dingen mogelijk te maken. Bijvoorbeeld door gebruik van- of aanspraak te maken op voorzieningen, beleid en de wet op gelijkwaardige behandeling. Het stimuleren van deze gesprekken en mensen motiveren om meedoen mogelijk te maken, zorgt ook voor meer contact, ervaring en daarmee begrip. Ook uit dit onderzoek komt naar voren dat contact/ervaring bijdraagt aan 'normalisering' en positievere gedachten en gevoelens ten aanzien van (eerste) ontmoetingen met iemand met een beperking.

Advies ten aanzien van de onderzoeksdoelstellingen

Om het algemeen publiek meer bewust te maken en te activeren om bij te dragen aan een toegankelijke samenleving op alle gebieden, adviseren wij het volgende ten aanzien van de communicatieboodschap:

- **Breng aan het algemene publiek (mensen met en zonder beperking) over waarom het belangrijk is om *zelf* ook bij te dragen aan een toegankelijke samenleving:** Zorg dat in de communicatieboodschap (persoonlijke) belang en de urgentie van de huidige situatie belicht wordt: onbeperkt meedoen is voor iedereen van belang (81% van het algemeen publiek heeft direct of indirect te maken met beperkingen). Daarnaast blijkt uit de onderzoeksresultaten dat circa 1 op de 5 mensen niet altijd overal aan mee kan doen (urgentie). De overheid kan zorgen voor financiering van voorzieningen, ontwikkeling van beleid, wetgeving en infrastructuur, maar mensen/de samenleving moet(en) deze eveneens *zelf* gebruiken, toepassen en/of naleven.
- **Stimuleer het houden van een *functioneel* gesprek:** De grootste drempel in het eigen handelen zit vaak in het niet weten wat de ander wil. Stimuleer daarom het aangaan van een 'functioneel' gesprek. Met functioneel gesprek bedoelen we een gesprek in de situatie dat door de inrichting van de omgeving iemand niet mee kan doen op de manier waarop hij/zij/hen dat wil, waarbij de focus ligt op hoe deze belemmering mogelijk weggenomen kan worden. Hierbij is eigen regie van mensen met een beperking een belangrijk aandachtspunt, waarbij iemand zelf bepaalt of er sprake is van een belemmering of niet en wat ervoor nodig is om deze weg te nemen.
- **Maak mensen ervan bewust dat niet iedereen behoefte heeft aan een spontaan gesprek:** Besteedt er aandacht aan dat het aangaan van een gesprek voor beide partijen misschien ongemakkelijk kan voelen, maar dat het overwinnen van deze drempel *op het juiste moment* iets moois op kan leveren. Geef voorbeelden (van ervaringsdeskundigen) van situaties waarin het prettig kan zijn om dit gesprek aan te gaan en waarin dit gesprek functioneel is. Het is immers lang niet altijd en voor iedereen wenselijk om spontaan over iemands beperking of over belemmeringen te beginnen. Dat zou ook niet het doel moeten zijn van de campagne. Het doel zou kunnen zijn om mensen om mensen beter te laten herkennen welke belemmeringen zich in de omgeving kunnen voordoen en dat het fijn is als mensen in die situatie bereid zijn om in actie te komen en samen naar een oplossing te zoeken. Dat zwijgen/niets doen van beide kanten in dat geval ongemakkelijker kan zijn dan het gesprek aangaan. Bijvoorbeeld door te kijken naar de impact van niets of iets doen. Gesprekken waarin mensen meer inzicht krijgen in wat de ander graag wil en samen zoeken naar een oplossing kunnen zorgen voor een grotere bereidheid en motivatie om in actie te komen en meedoen mogelijk te maken.
- **Maak gebruik van ervaringen uit de praktijk, idealiter vanuit het perspectief en initiatief van mensen die zelf een belemmering ervoeren:** In de campagne adviseren we voorbeeldsituaties te schetsen waarin het initiatief van het gesprek bij degene ligt die de belemmering ervaart en daarmee zelf de regie neemt. Maar we adviseren daarnaast ook een voorbeeld te nemen waarin iemand een belemmering signaleert, besluit in actie te komen en daarbij advies vraagt van iemand die dit als belemmering zou kunnen ervaren. De verantwoordelijkheid om de samenleving toegankelijker te maken ligt immers bij iedereen en mag niet alleen afhankelijk zijn van het initiatief van mensen met een beperking.

Resultaten

Leeswijzer (1/2)

In het volgende gedeelte van het rapport gaan we in op de resultaten. Deze zijn in de volgende thema's ondergebracht:

- **Eigen ervaringen.** In dit hoofdstuk bespreken we welke mensen mee hebben gedaan in dit onderzoek en in hoeverre zij zelf ervaring hebben met mensen met een beperking of zelf een beperking hebben. Daarnaast wordt besproken in hoeverre mensen met een beperking belemmeringen ervaren vanuit de omgeving om overal aan mee te kunnen doen.
- **Algemene associaties.** Dit hoofdstuk gaat in op de ideeën die men heeft over beperkingen en mensen met een beperking. Hierbij is gevraagd naar de spontane en geholpen associaties van mensen.
- **Algemeen draagvlak.** In het hoofdstuk algemeen draagvlak wordt besproken in hoeverre men het belangrijk vindt dat de samenleving mensen met een beperking overal aan mee laat doen.
- **Eigen bijdrage en wenselijke actie.** In dit hoofdstuk staat de eigen bereidheid om je in te zetten om anderen te kunnen laten meedoen centraal en eventuele drempels die hierbij komen kijken.
- **Vooroordelen binnen de samenleving.** In dit hoofdstuk gaan we in op mogelijke vooroordelen binnen de maatschappij ten aanzien van mensen met een beperking – een toetsing van de resultaten uit het verkennend onderzoek – en in welke mate deze herkend worden door het algemene publiek, bestaande uit mensen mét en zonder beperking.
- **Houding, bespreekbaarheid en drempels.** In dit hoofdstuk gaan we onder andere in op houding en gevoelens ten aanzien van mensen met een beperking. En in hoeverre het hebben van een beperking en de mogelijke drempels om mee te doen binnen de samenleving bespreekbaar zijn.
- **Kennis en informatie.** In dit hoofdstuk bespreken we de kennis over het VN-verdrag Handicap en het programma *Onbeperkt Meedoen!* Daarnaast staan we stil bij de interesse en informatiebehoefte als het gaat om (leven met) beperkingen, belemmeringen en hoe je daar op een prettige manier mee kunt omgaan.

Leeswijzer (2/2)

- De resultaten zijn weergegeven in grafieken en worden ondersteund door tekst.
- In de grafieken geven we significante verschillen* aan met **groene** tekst (hoger dan de groep zonder beperking of overal aan mee kunnen doen, of hoger dan de groep met een beperking en (meestal) niet mee kunnen doen) of **oranje** tekst (lager dan de groep zonder beperking of overal aan mee kunnen doen, of lager dan de groep met een beperking en (meestal) niet mee kunnen doen).
- Indien we significante en relevante verschillen** vinden tussen de twee uitsplitsingen benoemen we dit in de tekst.
- Geaggregeerde percentages (bijvoorbeeld de som van de percentages 'zeer eens' en 'eens') die we in de tekst noemen, kunnen soms iets (1 procentpunt) afwijken van de som van de onderliggende percentages in de grafiek. Dat komt door afrondingsverschillen.
- In verband met de leesbaarheid van de grafieken zijn lage percentages die buiten de lay-out van de grafiek vallen, niet weergegeven.

* significant: getoetst met een alpha van 0,05

** Of een verschil *relevant* is, is afhankelijk van de grootte van het verschil (in procentpunten én ten opzichte van de gevonden waarden) én de inhoudelijke betekenis (in hoeverre is het een belangrijk onderdeel van het onderzoek). Als uitgangspunt voor de grootte van het verschil hanteren we een grens van vijf procentpunten voordat we een significant verschil ook in de tekst benoemen. Er zijn enkele uitzonderingen in het rapport, waarbij verschillen worden benoemd die kleiner zijn dan vijf procentpunten (maar wel significant). Deze verschillen zijn een dusdanig belangrijk percentage voor het onderzoek dat we deze wel rapporteren.

Eigen ervaringen

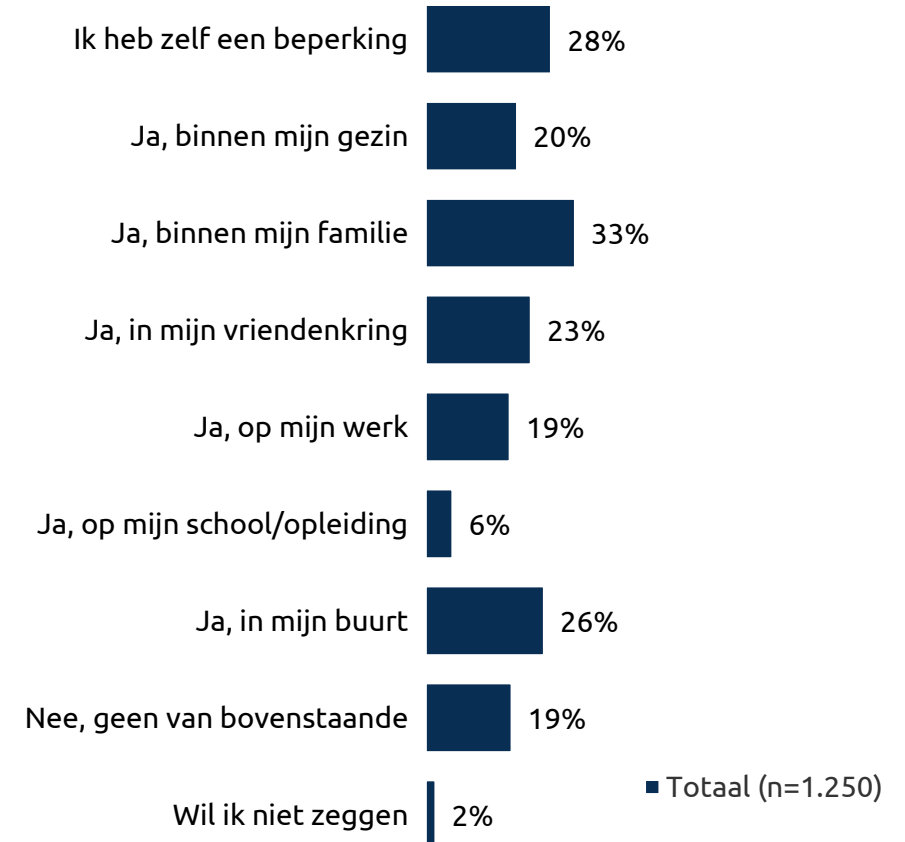
Eigen ervaring

De doelgroep van dit onderzoek bestaat uit het algemene Nederlandse publiek van 12 tot 80 jaar, mét en zonder beperking(en). Om een beeld te krijgen van de mate waarin deelnemers ervaring hebben met (het leven met) een beperking, is gevraagd of men zelf een beperking heeft of iemand in de nabije omgeving kent met een beperking.

Omdat er overlap zit tussen de antwoorden, tellen de percentages niet op tot 100%. Je kunt immers zowel zelf een beperking hebben als mensen in je omgeving kennen met een beperking. Je kunt uit de resultaten wel concluderen dat:

- 28% zelf een beperking heeft
- 51% zelf geen beperking heeft, maar wel iemand kent met een beperking in zijn/haar omgeving
- 19% geen beperking heeft en ook geen mensen kent met een beperking
- 2% deze vraag niet wil beantwoorden

Ken jij mensen met een beperking? (Basis - allen)

22% van de Nederlanders kan niet altijd meedoen

Aan de groep die aangeeft een beperking te hebben is gevraagd in welke mate deze beperking invloed heeft op het dagelijks leven en of het wel eens voorkomt dat men ergens niet aan mee kan doen.

- 17% van de mensen met een beperking geeft aan dat hun beperking (zeer) weinig invloed heeft op hun dagelijks leven, 53% ervaart juist (zeer) veel impact.
- 19% van de mensen met een beperking geeft aan dat zij overal waar zij willen mee kunnen doen. Bij 67% lukt dit (soms) wel, maar niet altijd en bij 13% lukt dit zelfs vaak niet.

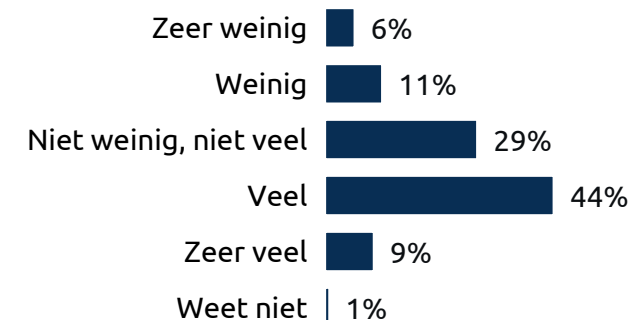
Een deel van de vragen uit dit onderzoek gaan over óf en hoe mensen eraan kunnen/willen bijdragen dat iedereen naar eigen wens en vermogen mee kan doen in de samenleving. De vragen zijn zowel gesteld aan mensen met als zonder beperking. In sommige hoofdstukken worden de resultaten – waar relevant - vergeleken tussen 2 groepen:

1. Ervaart geen belemmeringen: dit zijn (1) mensen die aangeven geen beperking te hebben én (2) mensen die aangeven wel een beperking te hebben, maar vanuit de inrichting/aanpassing van de omgeving geen belemmeringen ervaren om overal aan mee te kunnen. Berekend naar de totale bevolking betreft dit 78% van de Nederlanders van 12-80 jaar.

2. Ervaart belemmeringen: dit zijn mensen die aangeven een beperking te hebben en vanwege de inrichting/gebrek aan aanpassing van de omgeving wel eens belemmeringen ervaren om mee te kunnen doen. Berekend naar de totale bevolking betreft dit 22% van de Nederlanders van 12-80 jaar.

In hoeverre heeft jouw beperking invloed op je dagelijks leven?

(Basis - Heeft zelf een beperking, n=346)

Komt het wel eens voor dat je ergens niet aan mee kunt doen doordat de omgeving niet is ingericht of aangepast aan jouw beperking?

(Basis - Heeft zelf een beperking, n=346)

Ik kan altijd overal waar ik wil aan meedoen 19%

Dat lukt meestal wel, maar niet altijd 34%

Dat lukt soms wel, soms niet 33%

Dat lukt vaak niet 13%

Wil ik niet zeggen 1%

A group of people are seated around a wooden table in a meeting or workshop. The focus is on a person in the foreground who is writing in a yellow notebook with a pen. Other participants are visible in the background, some with their hands clasped. The scene is brightly lit, suggesting a window with a view of a city. A semi-transparent dark blue banner is overlaid across the middle of the image, containing the text 'Algemene associaties'.

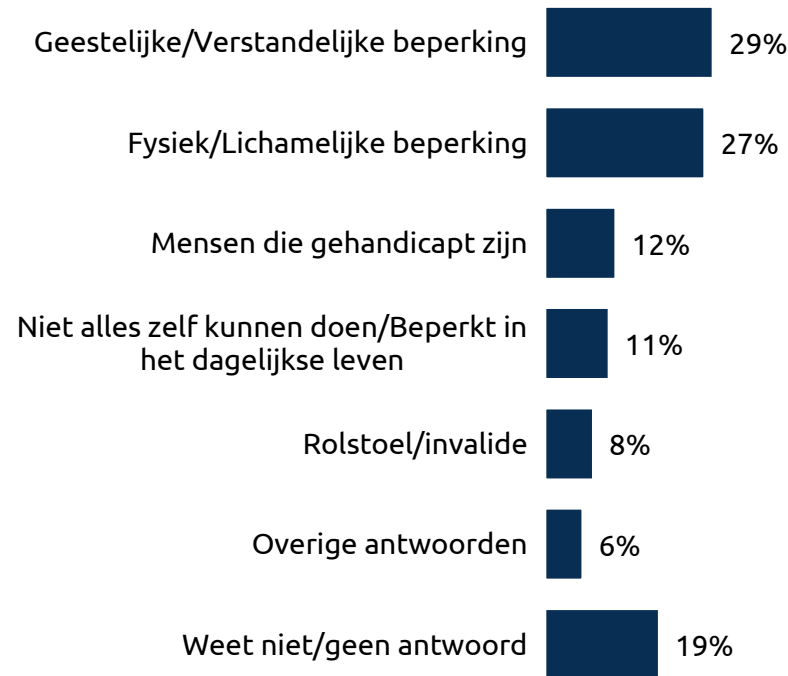
Algemene associaties

Sterke associatie met indeling 'fysiek en verstandelijk'

- Wanneer men denkt aan mensen die een beperking hebben, komt voornamelijk naar voren dat de meeste mensen 'soorten' beperkingen noemen of de indeling maken naar *geestelijke/verstandelijke beperkingen* (29%) en *fysieke/lichamelijke beperkingen* (27%).
- Een aantal genoemde open antwoorden op deze vraag staan naast de grafiek weergegeven. Dit is een kleine selectie van alle open antwoorden op deze vraag die een representatief beeld geven.

Waar denk je aan bij mensen die een beperking hebben?*
(Basis - allen)

■ Totaal (n=1.250)

"Geestelijke en lichamelijke beperking. Mensen die iets niet kunnen om wat voor reden ook."

"Gehandicapt en mensen met een geestelijke beperking."

"Mensen die niet helemaal 100% kunnen functioneren."

"Mensen die enige vorm van een beperking hebben, dat kan zijn doof, blind, slechtziend, autisme, maar ook een psychische, lichamelijk of verstandelijke beperking hebben."

*Deze vraag is open gesteld en later gecodeerd.

Men is zich bewust van diversiteit aan beperkingen

Wanneer er wordt gevraagd aan welke specifieke beperkingen men denkt, denken de meesten net als bij voorgaande vraag voornamelijk aan de indeling geestelijk en/of lichamelijke beperking. Ook worden er meer specifieke beperkingen genoemd zoals het missen van een lichaamsdeel, maar ook blind, doof, psychische aandoeningen, Parkinson.

“ Rolstoel, syndroom van Down, fysieke beperkingen.

“ Het missen van een lichaamsdeel, een ziek lichaamsdeel zoals hart, longen of nieren. Een geestelijke beperking zoals syndroom van Down, maar ook schizofrenie, psychische aandoeningen, ADHD, PDD.

“ Lichamelijk gehandicapt (bijvoorbeeld in een rolstoel), doof, blind, slechtziend, verstandelijk beperkt of psychische problemen.

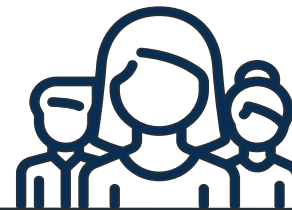
“ Verstandelijke beperking, stoornissen, slechthorend doof, blind, psychische beperkingen, NAH letsel, lichamelijke beperkingen aan bewegingsapparaat, diverse soorten ziektes waar je als mens met beperking mee wordt geconfronteerd.

“ Fysieke beperkingen zoals een chronische ziekte of sensorische beperking (zoals diabetes of blindheid, psychische aandoeningen (zoals schizofrenie) en combinaties hiertussen (bijv. Parkinson).

Als je denkt aan beperkingen, aan welke beperkingen denk je dan?
(Basis – allen)

“ Lichamelijke beperkingen en verstandelijke beperkingen. Of mensen met psychische problemen.

“ Lichamelijke beperking, minder goed kunnen lopen, zien, bewegen et cetera. En verstandelijke beperking, iemand met een lager niveau van denken. Geestelijke beperking, alle druk van de maatschappij, het leven op zich niet altijd even goed kunnen handelen.

A close-up photograph of several people's hands stacked together in a circle, symbolizing unity and support. The hands are wearing various colored knitted sleeves: brown, pink, orange, green, and blue. One hand has a ring on the ring finger. The background is blurred, focusing attention on the hands.

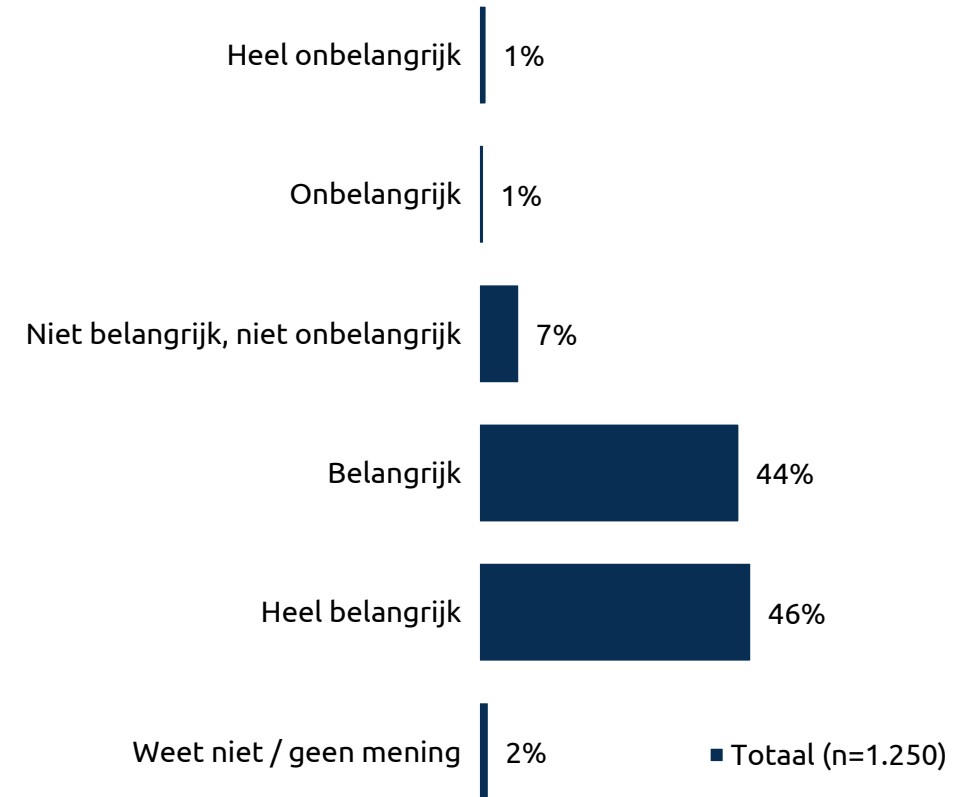
Algemeen draagvlak

Vrijwel iedereen vindt mee kunnen doen belangrijk

- Er is een groot draagvlak om mensen met een beperking zoveel mogelijk mee te laten doen in de samenleving:
 - 90% geeft aan dit belangrijk te vinden waarvan 46% dit als *heel* belangrijk ervaart.
 - Weinigen geven aan dat zij dit niet belangrijk vinden (2%).

Hoe belangrijk vind je het dat in de samenleving mensen met een beperking gewoon overal aan mee kunnen doen?
(Basis - allen)

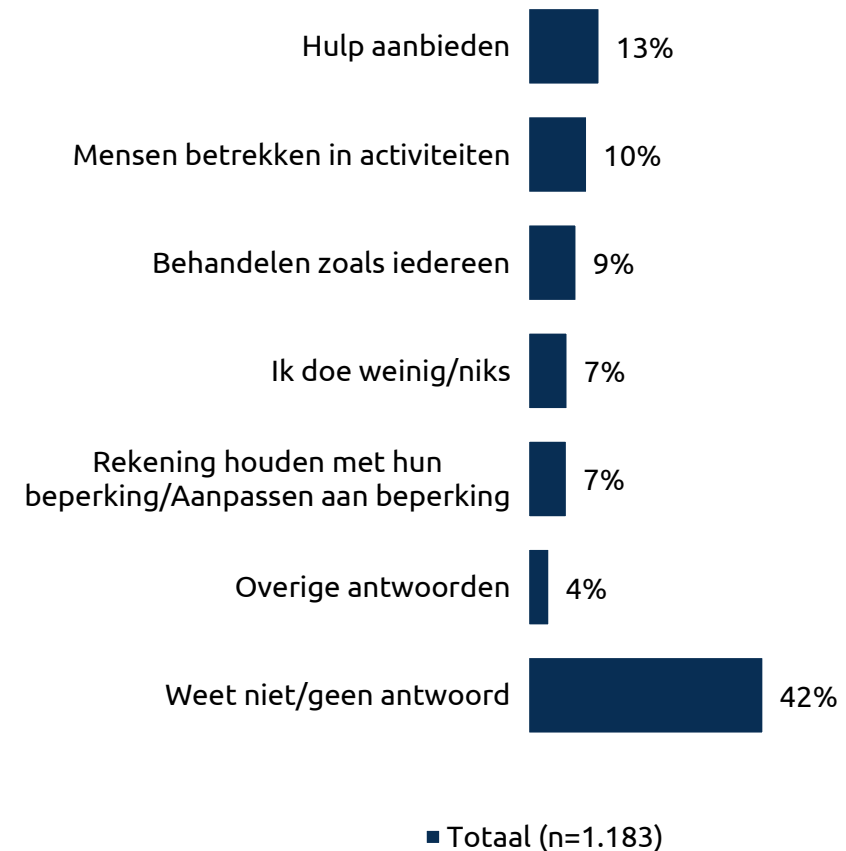
Eigen bijdrage en wenselijke actie

42% kan geen spontane eigen inspanning noemen om mensen met een beperking vaker te betrekken

- Een aanzienlijke groep (42%) weet geen antwoord op de vraag wat zij zelf doen om mensen met een beperking mee te kunnen laten doen in de samenleving. Hieruit kun je concluderen dat een groot deel van de bevolking zich in elk geval *niet bewust of actief* inspant. Dit kan echter ook wijzen op weinig contactmomenten met mensen met een beperking en daardoor *weinig kansen* om hieraan bij te dragen.
- 13% geeft aan hulp te bieden aan mensen met een beperking en circa één op de tien mensen betreft mensen met een beperking bij activiteiten en/of behandelt hen zoals ieder ander.
- Een aantal genoemde open antwoorden op deze vraag staan weergegeven op de [volgende pagina](#). Dit is een selectie van alle open antwoorden op deze vraag die een representatief beeld geven.

Wat doe jij zelf, of waar doe je aan mee, om te zorgen dat mensen met een beperking mee kunnen doen in de samenleving?*
(Basis - Is 16 of ouder)

*Deze vraag is open gesteld en later gecodeerd.

Quotes ten aanzien van de eigen bijdrage

“ Vragen wat zij willen en aankunnen.
Vragen wat hen zou kunnen helpen. En dat dan uitvoeren.

“ Iedereen in zijn/haar waarde laten en de mogelijkheid bieden om mee te doen op de eigen manier.

Wat doe jij zelf, of waar doe je aan mee, om te zorgen dat mensen met een beperking mee kunnen doen in de samenleving?
(Basis - allen)

“ Ik werk in de zorg. Ik probeer deze mensen zo normaal mogelijk te behandelen zodat zij zich niet rot voelen omdat zij een hoop dingen niet kunnen, wat “normale” mensen bijvoorbeeld wel zouden kunnen.

“ Ik vraag wat ze nodig hebben om mee te kunnen doen en of ik ze persoonlijk daarbij kan helpen en ik praat open over beperkingen om het bespreekbaar en normaal te maken. Als ik iets zie dat iemand met een beperking ergens last van heeft of het ontoegankelijk maakt voor mensen met een beperking, dan probeer ik dat bij de juiste persoon te vermelden.

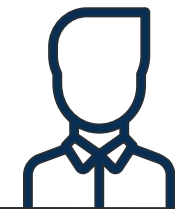
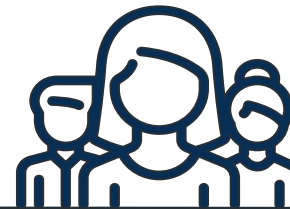
“ Ik probeer mensen met een beperking zoveel mogelijk als niet anders te zien. De handicap negeren is niet het juiste woord, maar zegt waarschijnlijk wel hoe ik het zie.

“ Opmerken waar de belemmeringen zitten en er iets aan proberen te doen / deze op te heffen.

“ Inzicht geven in de consequenties van je beperking en kijken wat jezelf kunt doen, niet in de slachtofferrol maar assertief en actief deelnemen, bespreken van de mogelijkheden.

“ Als iemand aangeeft dat zij een beperking hebben vraag ik altijd of ze aan willen geven of en wanneer ik in mijn gedrag of doen en laten iets kan veranderen om hun beter te kunnen begrijpen en beter tot hun recht te laten komen.

“ Ik probeer ervoor te zorgen dat ook mensen met bijvoorbeeld autisme mee kunnen doen met activiteiten door niet te veel toeters en bellen te gebruiken.

Meest gewenste gedrag niet meest vanzelfsprekend

Uit het verkennende onderzoek komt naar voren dat mensen het lastig vinden om aan te geven op welke manier zij kunnen bijdragen het betrekken van mensen met een beperking in hun eigen omgeving. In het online publieksonderzoek is daarom na een open vraag ook een lijst voorgelegd met mogelijke gedragingen, met de vraag wat men al doet hierin en wat men eventueel vaker zou willen doen om mensen met een beperking meer te betrekken in de samenleving. Deze lijst is gebaseerd op basis van de uitkomsten uit het verkennend onderzoek. Aan deelnemers die zelf belemmeringen ervaren is gevraagd wat zij graag zouden willen zien van mensen in hun omgeving om ervoor te zorgen dat je zij overal zoveel mogelijk aan mee kunnen doen.

Op de volgende sheets worden de antwoorden op deze vragen tussen beide groepen vergeleken. De gedragingen zijn gesorteerd naar wenselijkheid voor de groep mensen die zelf belemmeringen ervaren. Wat in grote lijnen opvalt is dat de top 3 van beide groepen verschilt. Mensen die belemmeringen ervaren zien liever wat meer reactie vanuit hun omgeving op het moment dat zij belemmeringen ervaren. Terwijl mensen die geen belemmeringen ervaren hiertoe –met enige aarzeling- wel bereid zijn, maar zich vaker/liever afwachtend opstellen tot er een concrete hulpvraag komt.

➤ De meest wenselijke *gedragingen volgens mensen die belemmeringen ervaren* zijn vooral gericht op het zoeken naar mogelijkheden wanneer problemen/belemmeringen zich voordoen:

1. Oplossingen zoeken als iets soms niet gaat/lukt / zich flexibel opstellen (57% ziet dit graag vaker)
2. Als iets niet (lijkt) te kunnen, bespreken hoe het misschien wél kan (50% ziet dit graag vaker)
3. Iets zeggen als men vreemd/vervelend doen tegen iemand met een beperking (49% ziet dit graag vaker)

Minder (maar nog steeds voor een deel wenselijke) gedragingen zijn gericht op het ongevraagd of pro-actief agenderen van belemmeringen en hulp aanbieden.

➤ *Mensen die geen belemmeringen ervaren*, zijn het meest geneigd om er voor iemand te zijn en openingen te creëren. Zodat mensen een beperking het kunnen aangeven als zij iets kunnen betekenen:

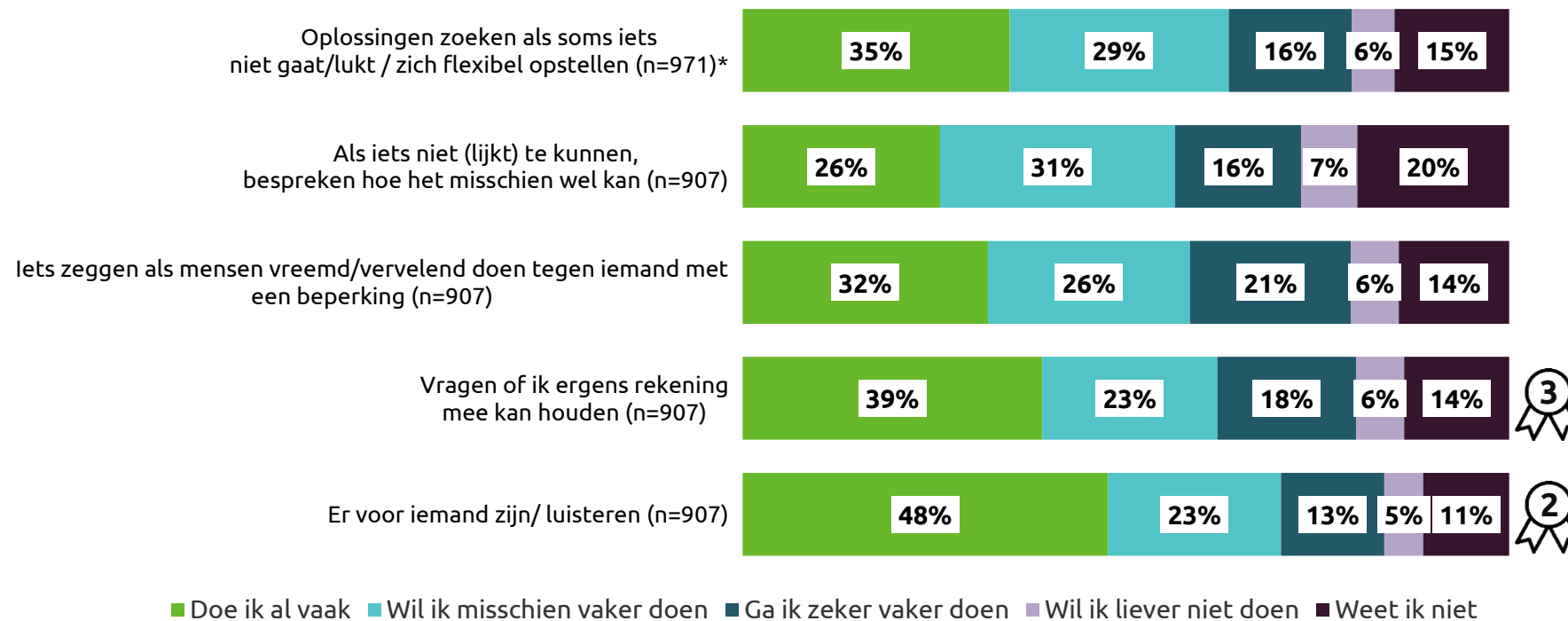
1. Te vragen of het goed met iemand gaat (65% doet dit al of wil het zeker vaker doen)
2. Er voor iemand te zijn/luisteren (61% doet dit al of wil het zeker vaker doen)
3. Te vragen of men ergens rekening mee kan houden (57% doet dit al of wil het zeker vaker doen)

Ten aanzien van de top 3 van mensen die wel belemmeringen ervaren is er wel zekere bereidheid ten aanzien van het meest gewenste gedrag. Slechts 7% is hier niet toe bereid. Maar er is ook veel terughoudendheid. Tussen de 40% en 50% geeft aan op deze manier *misschien* wel meer willen bijdragen of het niet weten.

Draagvlak eigen bijdrage vs. wenselijke actie (1/3)

Zou je zelf (vaker) iets willen doen om te zorgen dat mensen met een beperking vaker mee kunnen doen in jouw omgeving?

Basis: Ervaart geen belemmeringen

Zou je willen dat mensen vaker iets zouden doen om te zorgen dat je zoveel mogelijk mee kan doen?

Basis: Ervaart belemmeringen

1 57%

2 50%

3 49%

45%

40%

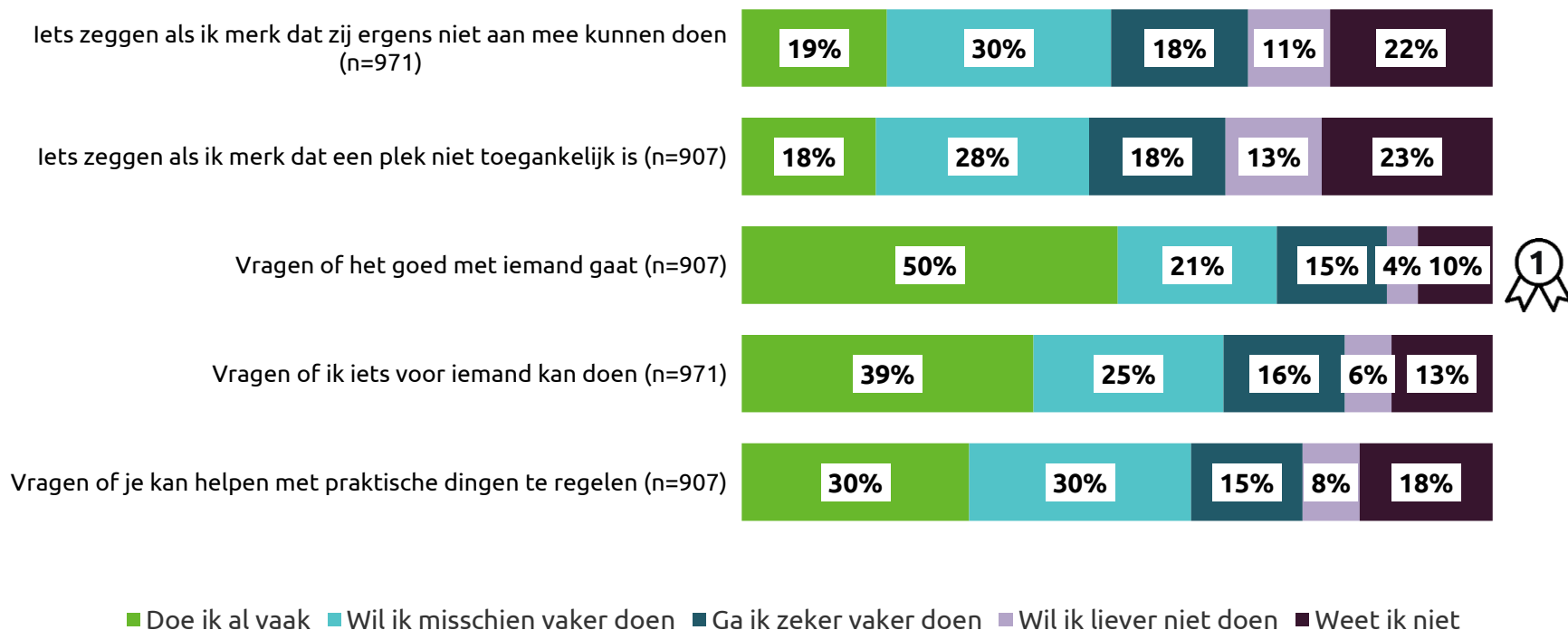
% zou willen dat mensen dit vaker zouden doen

*De n kan per stelling verschillen aangezien niet alle stellingen aan jongeren tussen 12 en 16 zijn voorgelegd.

Draagvlak eigen bijdrage vs. wenselijke actie (2/3)

Zou je zelf (vaker) iets willen doen om te zorgen dat mensen met een beperking vaker mee kunnen doen in jouw omgeving?

Basis: Ervaart geen belemmeringen

Zou je willen dat mensen vaker iets zouden doen om te zorgen dat je zoveel mogelijk mee kan doen?

Basis: Ervaart belemmeringen

36%

31%

28%

27%

26%

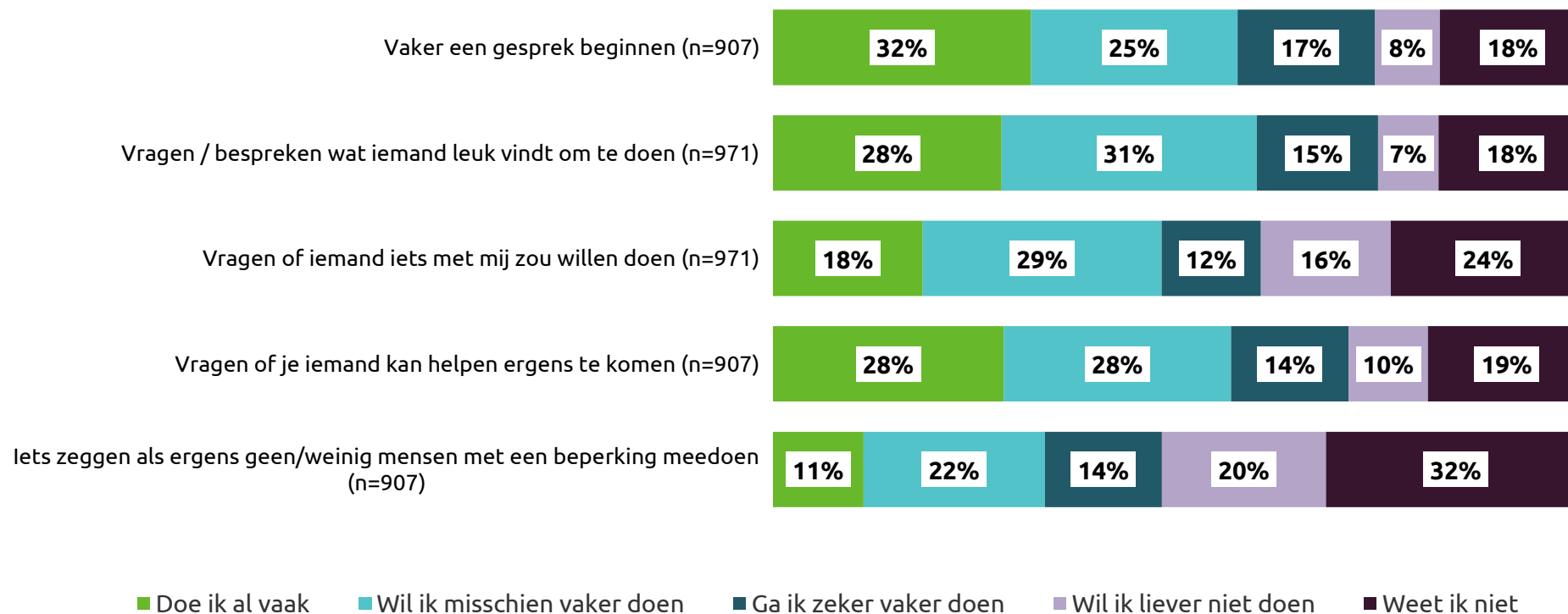
% zou willen dat mensen dit vaker zouden doen

*De n kan per stelling verschillen aangezien niet alle stellingen aan jongeren tussen 12 en 16 zijn voorgelegd.

Draagvlak eigen bijdrage vs. wenselijke actie (3/3)

Zou je zelf (vaker) iets willen doen om te zorgen dat mensen met een beperking vaker mee kunnen doen in jouw omgeving?

Basis: Ervaart geen belemmeringen

Zou je willen dat mensen vaker iets zouden doen om te zorgen dat je zoveel mogelijk mee kan doen?

Basis: Ervaart belemmeringen

25%

24%

23%

22%

14%

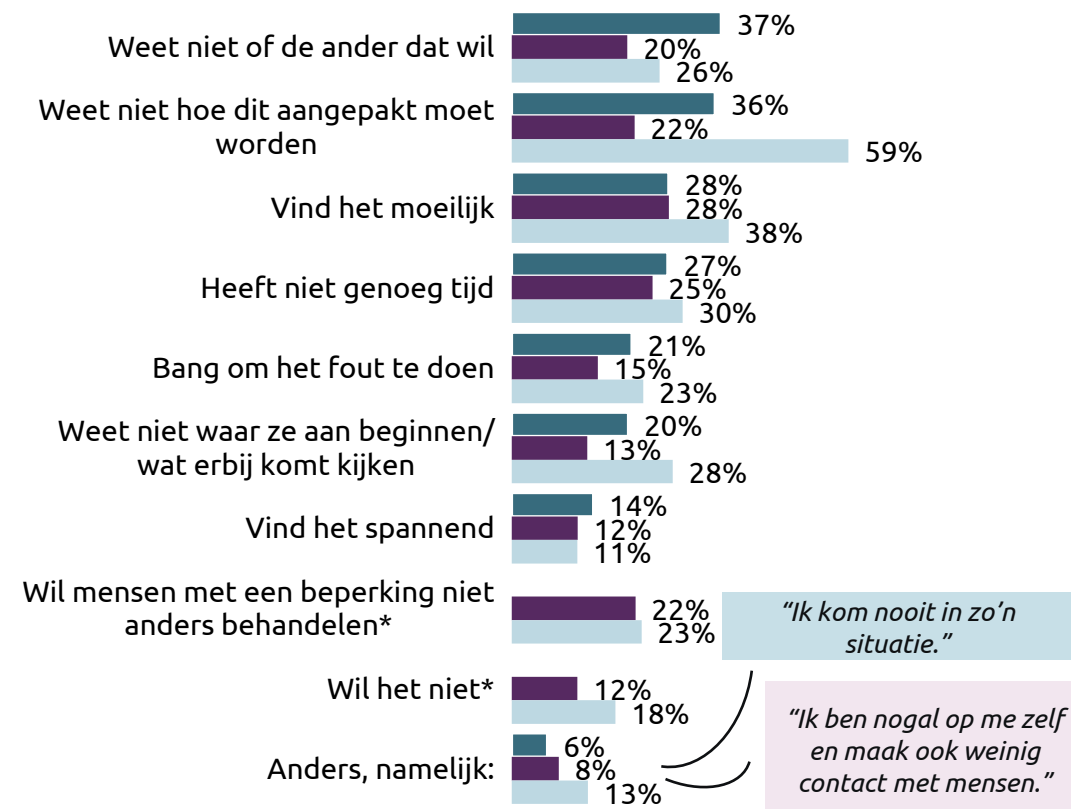
% zou willen dat mensen dit vaker zouden doen

**De n kan per stelling verschillen aangezien niet alle stellingen aan jongeren tussen 12 en 16 zijn voorgelegd.*

Grootste drempels: niet weten of de ander hulp wil en hoe je dit moet aanpakken

- De meerderheid (59%) van de mensen die zelf belemmeringen ervaren, denkt dat de onwetendheid over de aanpak hoe je mensen met een beperking betreft in de samenleving een veel voorkomende drempel is. 38% denkt dat het komt doordat men het simpelweg moeilijk vindt om mensen met een beperking ergens bij te betrekken. 28% denkt dat het een drempel voor mensen is dat ze niet goed weten wat erbij komt kijken.
- Onder mensen die zelf geen belemmeringen ervaren, is *het niet weten of de voorgelegde manieren om bij te dragen voor de ander wel wenselijk zijn* de vaakst genoemde drempel (37%). Daarnaast weet 36% niet hoe ze het moeten aanpakken.
- Voor beiden perspectieven geldt dat onzekerheid over óf en welke inspanningen wenselijk zijn, de grootste drempel vormen.

Wat houdt je wel eens tegen/Wat denk je dat men tegenhoudt?

- Wil misschien iets doen voor mensen met een beperking (n=707)
- Wil liever niet iets doen voor mensen met een beperking (n=339)
- Ervaren belemmeringen (n=265)

! Mensen die geen belemmeringen ervaren: mensen die geen beperking hebben én mensen die een beperking hebben en aangeven overal aan mee kunnen doen.

● Mensen die belemmeringen ervaren: mensen die een beperking hebben en aangeven niet overal aan mee te kunnen doen.

Voorbeelden van hulp die als fijn werd ervaren

“ Als ze stoppen met geluiden maken of letten op de hoeveelheid geluid dat ze produceren.

“ Een video maken van de toegang tot een gebouw en de route in het gebouw naar de plaats van bestemming, zodat ik niet hoeft te dwalen of in paniek raken als ik het niet kan vinden. Ik weet graag van tevoren waar ik terecht ga komen.

“ Nee is lastig, ik praat niet veel over mijn PTSS en voel me snel gestigmatiseerd als ik er wel over deel. Ik leg wel eens uit dat ik bijvoorbeeld niet kan komen omdat ik een moeilijke dag heb. En mensen die me wat beter kennen of zelf door vergelijkbare dingen soms beperkt worden, reageren dan wel begripvol gelukkig.

“ Begrip tonen, mijn grenzen respecteren en met mij tot een oplossing komen die wél werkt.

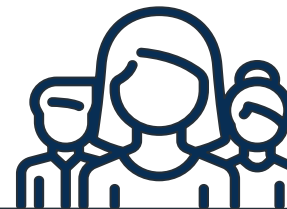
“ Toen ik een nieuwe sport begon mailde mijn begeleider en ik eerst naar de sportclub. We legde uit dat ik autistisch en sociaal angstig ben. Hij beantwoorde al mijn vragen en gaf aan wanneer we het beste langs konden komen. Hij gaf ons een rondleiding en toen het luid was vroeg hij wat mensen om even te wachten met hun klusjes zodat ik toch rustig kon rondkijken. Vervolgens legde hij alles 1 op 1 aan mij uit en bleef een tijdje in de buurt om te kijken of alles goed ging.

Kun je een voorbeeld geven van hoe iemand anders je wel eens fijn of goed heeft geholpen?

(Basis – Heeft een beperking en kan (meestal) niet mee doen)

“ Bij een cursus had de leidinggevende een gehoorversterker gevonden. Mijn eigen apparaten waren niet meer toereikend, omdat mijn gehoor snel achteruit was gegaan.

“ Er zijn hiervan genoeg voorbeelden te noemen, gelukkig. Mensen die me helpen of meedenken als iets me niet zelf lukt. Wat ik hierbij wel zeker wil noemen is dat de vraag 'kan ik je helpen' echt niet gesteld hoeft te worden. Ik wil graag dingen zelf doen, ook als het er onhandig uit ziet of als het langzaam gaat. Als het niet gaat, vraag ik zelf om hulp.

A close-up photograph of a person wearing a light blue denim jacket over a grey t-shirt. Their hands are clasped together in front of them. The background is dark and out of focus. A dark blue horizontal band is overlaid across the middle of the image, containing white text. A red diagonal shape is in the bottom right corner, containing a white logo.

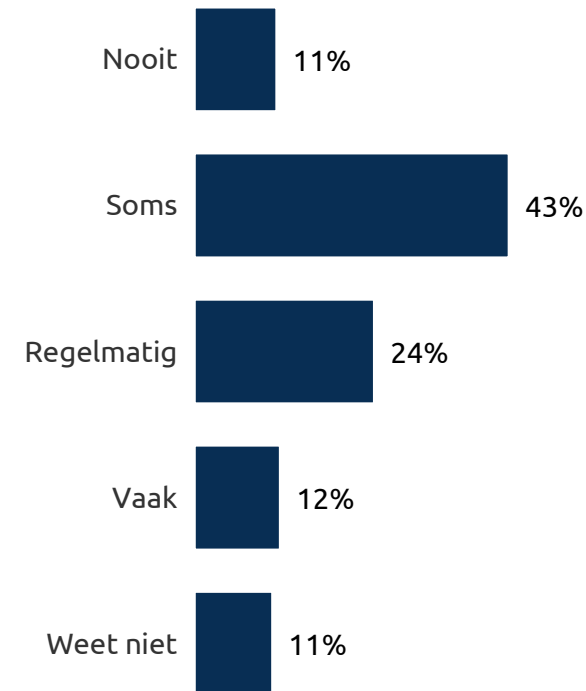
Vooroordelen binnen de samenleving

Grote meerderheid ziet vooroordelen, mensen die belemmeringen ervaren, maken dit het vaakst mee

- 78% ervaart wel eens vooroordelen binnen de samenleving over mensen met een beperking.
- 20% van de mensen die belemmeringen ervaart geeft aan *vaak* vooroordelen over mensen met een beperking mee te maken tegenover 9% van de mensen die geen belemmering ervaren.

Maak je wel eens mee dat er vooroordelen zijn binnen de samenleving over mensen met een beperking?
(Basis – Allen)

■ Totaal (n=1.250)

Mensen die geen belemmeringen ervaren: mensen die geen beperking hebben én mensen die een beperking hebben en aangeven overal aan mee kunnen doen.

Mensen die belemmeringen ervaren: mensen die een beperking hebben en aangeven niet overal aan mee te kunnen doen.

Men ziet vooroordelen over capabiliteit en benoemt ook onwetendheid en onbegrip

- Mensen die aangeven vooroordelen tegen te komen, komen voornamelijk vooroordelen tegen die betrekking hebben op de capabiliteit van mensen met een beperking. Ook wordt genoemd dat men vooroordelen tegenkomt uit onwetendheid, of onbegrip.
- Mensen die zelf geen belemmeringen ervaren, horen soms andere vooroordelen dan mensen die wel belemmeringen ervaren:
 - Zo zien mensen die zelf geen belemmeringen ervaren vaker dat er grappen gemaakt worden, dat iemand gepest of buitengesloten wordt (8% versus 2%). Mensen die zelf belemmeringen ervaren geven vaker aan dat er onbegrip is voor mensen met een beperking die niet zichtbaar is (9% versus 2%).
 - Eén op de drie (33%) van de mensen die wel eens vooroordelen hoort over mensen met een beperking kan deze niet (meer) specifiek benoemen, of geeft hier geen antwoord op.

! *Mensen die geen belemmeringen ervaren: mensen die geen beperking hebben én mensen die een beperking hebben en aangeven overal aan mee kunnen doen.*

● *Mensen die belemmeringen ervaren: mensen die een beperking hebben en aangeven niet overal aan mee te kunnen doen.*

**Deze vraag is open gesteld en later gecodeerd.*

Wat voor vooroordelen kom je tegen binnen de samenleving over mensen met een beperking?*

(Basis – Hoort vooroordelen)

Quotes ten aanzien van vooroordelen

“ Dat we dom zijn. Ik leer langzamer door kleine hersenbeschadiging.

“ Op de basisschool zeiden er veel mensen dat mijn nichtje dom was en niet de havo aankon. Omdat ze zwaar dyslectisch is. Na groep 8 ging ze toch naar VWO en nu zit ze op de universiteit omdat ze longarts wil worden.

“ Dat de mensen met een beperking niet voor zich zelf op kunnen komen, en dat er niet MET ze gesproken wordt maar OVER ze gesproken wordt.

“ Dat zij behandeld moeten worden als kinderen omdat ze het anders niet begrijpen. Dat zij niks zelf kunnen.

“ Dat ze niks kunnen of veel te traag zijn.

“ Mensen denken dat zij anders zijn en dat ze bij veel dingen hulp nodig hebben terwijl mensen met een beperking vaak ook heel zelfstandig zijn.

“ Ze kunnen niet mee doen, ze zijn debiel, ze gaan verpesten wat we nu aan het doen zijn, ze kunnen niks, ik zou dood willen als ik er zo uitzag of die beperking had, deze dingen en nog veel meer heb ik gehoord in mijn omgeving.

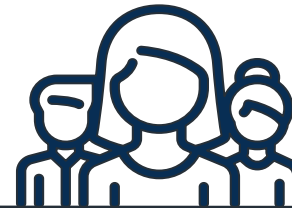
“ Er wordt over onze hoofden gepraat waar we bij zijn, terwijl het over ons gaat. We kunnen best zelf antwoord geven!

Wat voor vooroordelen kom je tegen binnen de samenleving over mensen met een beperking?
(Basis – Hoort vooroordelen)

“ Mensen in een rolstoel kunnen niks zelf en iedereen die verstandelijk gehandicapt is dom...

“ Wanneer iemand een beperking heeft, denkt men gelijk dat ze voor de rest ook niet honderd procent zijn. Maar bij een blind iemand wordt hier anders over gedacht.

“ Dat als je bijvoorbeeld een lichamelijke beperking hebt, je ook mentaal beperkt bent of niks meer kan doen.

Men is zich bewust van vooroordelen

In het verkennend kwalitatieve onderzoek is bij mensen mét en zonder beperking opgehaald welke (mogelijke) vooroordelen er spelen in de samenleving over mensen met een beperking. Aan de hand van deze resultaten is de vraag gesteld "In hoeverre herken jij deze gevoelens en gedachten over mensen met een beperking?". Met deze vraag wordt gemeten in hoeverre deze (mogelijke) vooroordelen leven bij mensen zelf.

- Over het algemeen worden de meeste vooroordelen wel herkend, maar niet in sterke mate. Het lijkt het erop dat mensen zich bewust zijn van deze vooroordelen, maar hier ook een genuanceerd beeld van hebben. Deze gedachten en gevoelens zijn mogelijk ook lastig te generaliseren.
- Men geeft vaker aan positieve vooroordelen te herkennen (*sterk/doorzetter, beter in andere dingen, inspirerend etc.*) dan negatieve (*aanstellerig, zwak, zielig etc.*).

Herkenning van deze vooroordelen ligt voor mensen die wel en geen belemmeringen ervaren redelijk op één lijn. Enkele nuanceverschillen zijn:

- Mensen die geen belemmeringen ervaren herkennen vaker het vooroordeel *heeft vaak of altijd hulp nodig* en *mensen met een beperking zijn altijd vrolijk*.
- Mensen die wel belemmeringen ervaren herkennen vaker de gedachten dat mensen met een beperking *sterk/doorzetter zijn* of *depressief/verdrietig zijn*.

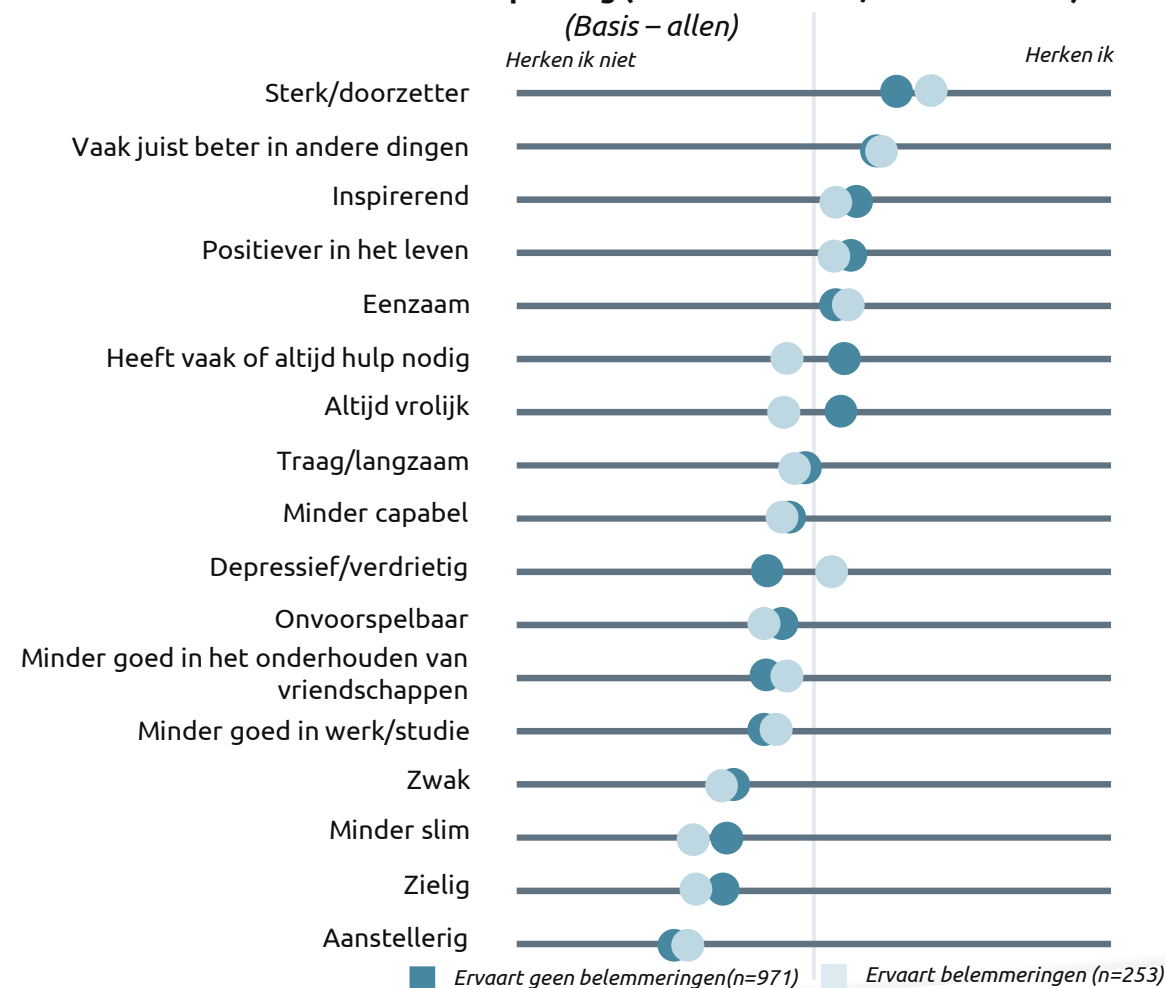

Mensen die geen belemmeringen ervaren: mensen die geen beperking hebben én mensen die een beperking hebben en aangeven overal aan mee kunnen doen.

Mensen die belemmeringen ervaren: mensen die een beperking hebben en aangeven niet overal aan mee te kunnen doen.

In hoeverre herken jij deze gevoelens en gedachten over (andere) mensen met een beperking (0=herken ik niet, 100=herken ik)

A close-up photograph of two hands held out, palms up, in a gesture of offering or support. The hands are positioned in the center of the frame, with the fingers slightly spread. The person holding the hands is wearing a dark blue, ribbed sweater. The background is dark and out of focus. A semi-transparent dark blue banner is overlaid across the middle of the image, containing the title text. The bottom right corner of the image features a red triangular graphic element with a white logo consisting of three vertical bars of varying heights.

Houding, bespreekbaarheid en drempels

Een op de drie ervaart geen andere gedachten of gevoelens bij eerste ontmoeting met iemand met een beperking

Over het algemeen ervaart 33%* geen andere gedachten/gevoelens in hun eerste ontmoeting met iemand met een beperking dan bij ieder ander die ze voor het eerst ontmoeten. Een ongeveer even grote groep (32%) ervaart empathie/medeleven en 22% wil bescherming of hulp bieden aan deze persoon.

Daarnaast valt op dat wanneer mensen niemand kennen met een beperking, zij vaker een gevoel van ongemak (17%) en schaamte (4%) ervaren. Daarnaast geven zij minder vaak aan empathie/medeleven te voelen (25%), nieuwsgierigheid (14%) en bescherming of hulp willen bieden (17%). Zij geven ook minder vaak aan dat een ontmoeting geen andere gedachten/gevoelens oproept dan bij anderen die zij voor het eerst ontmoeten (23%).

Als je voor het eerst iemand ontmoet die een beperking heeft, wat voor soort gedachten of gevoelens roept dit dan bij jou op? (Basis - Is 16 of ouder)

**Dit resultaat is gebaseerd op zelfrapportage van respondenten. De kans bestaat dat dit antwoord vanuit sociaalwenselijke overwegingen gegeven is.*

21% voelt zich ongemakkelijk bij mensen met een beperking

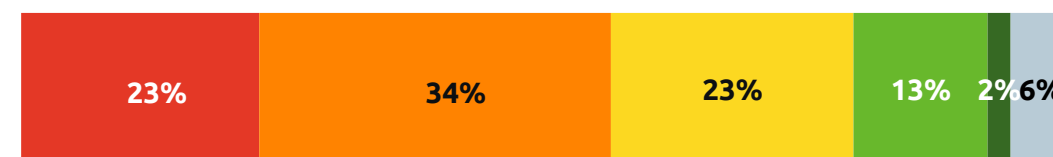
- Over het algemeen denken de meeste mensen (57%) te weten hoe zij het beste om kunnen gaan met mensen met een beperking. Een meerderheid (42%) geeft aan zich op hun gemak te voelen bij mensen met een beperking.
- Daartegenover is er ook een substantiële groep (15%) die aangeeft niet te weten hoe zij het beste om kunnen gaan met mensen met een beperking. En één op de vijf (21%) voelt zich ongemakkelijk bij mensen met een beperking.
- Wanneer we kijken naar de uitsplitsing mensen die belemmering ervaren versus mensen die geen belemmering ervaren, komt naar voren dat de mensen zonder ervaren belemmering vaker niet weten hoe zij het beste om kunnen gaan met mensen met een beperking ten opzichte van mensen die een belemmering ervaart (26% vs. 13%). Daarnaast voelt de groep die geen belemmering ervaart zich vaker ongemakkelijk (17% vs. 7%).

In hoeverre ben je het eens met onderstaande stellingen? (Basis – Allen)

Ik voel me ongemakkelijk bij mensen met een beperking

Ik weet niet hoe ik het beste om kan gaan met mensen met een beperking

- Zeer mee oneens
- Mee oneens
- Niet mee eens, niet mee oneens
- Mee eens
- Zeer mee eens
- Weet niet / geen mening

Mensen die geen belemmeringen ervaren: mensen die geen beperking hebben én mensen die een beperking hebben en aangeven overal aan mee kunnen doen.

Mensen die belemmeringen ervaren: mensen die een beperking hebben en aangeven niet overal aan mee te kunnen doen.

Men twijfelt over wat de ander graag wil in de omgang

- Een kleine meerderheid (54%) geeft aan goed om te kunnen gaan met mensen met een beperking. Toch weet tegelijkertijd niet iedereen hoe mensen met een beperking het liefst willen dat er met ze omgegaan wordt (34%).
- Mensen die geen belemmeringen ervaren zijn vaker onzeker over hoe zij omgaan met mensen met een beperking (9% vs. 5%) en over hoe mensen met een beperking dat het liefst zouden willen zien (23% vs. 14%).

In hoeverre ben je het eens met onderstaande stellingen? (Basis – Allen)

Ik kan goed omgaan met mensen met een beperking

Ik weet goed hoe mensen met een beperking het liefst willen dat ik met ze omga

- Zeer mee oneens
- Mee oneens
- Niet mee eens, niet mee oneens
- Mee eens
- Zeer mee eens
- Weet niet / geen mening

! Mensen die geen belemmeringen ervaren: mensen die geen beperking hebben én mensen die een beperking hebben en aangeven overal aan mee kunnen doen.

● Mensen die belemmeringen ervaren: mensen die een beperking hebben en aangeven niet overal aan mee te kunnen doen.

Men knoopt wel een gesprek aan, maar is onzeker of de ander graag over zijn/haar beperking praat

- Over het algemeen knoopt men makkelijk een praatje aan met mensen met een beperking. Ongeveer één op de tien (14%) geeft aan dit niet makkelijk te doen.
- Mensen weten echter niet goed of anderen het fijn vinden om over hun beperking te praten. 59% twijfelt hierover (neutraal of weet niet) en iets meer dan een kwart (27%) denkt dat dit wel het geval is.
- Wanneer we kijken naar verschillen tussen mensen die een belemmering ervaren en mensen die geen belemmering ervaren, valt het volgende op:
 - Mensen die een belemmering ervaren, geven op alle drie de stellingen vaker aan het makkelijker te vinden een praatje aan te knopen (63% vs. 46%).
 - Mensen die geen belemmeringen ervaren, hebben minder vaak het idee dat mensen het prettig vinden om over hun beperking te praten (24% verwacht van wel). Dit terwijl één op de drie (33%) van de mensen die belemmeringen ervaren denken dat mensen met een beperking dit fijn vinden. De bereidheid van mensen om over hun beperking te praten is waarschijnlijk dus groter dan mensen (zonder beperking) vaak denken.

! *Mensen die geen belemmeringen ervaren: mensen die geen beperking hebben én mensen die een beperking hebben en aangeven overal aan mee kunnen doen.*

● *Mensen die belemmeringen ervaren: mensen die een beperking hebben en aangeven niet overal aan mee te kunnen doen.*

In hoeverre ben je het eens met onderstaande stellingen?
(Basis – Allen)

Ik knoop makkelijk een praatje aan met mensen met een beperking

Ik praat zelf makkelijk over dingen die ik moeilijk vind, of waar ik tegenaan loop in het dagelijks leven

Ik denk dat mensen met een beperking het fijn vinden om met anderen over hun beperking te praten

■ Zeer mee oneens

■ Mee oneens

■ Niet mee eens, niet mee oneens

■ Mee eens

■ Zeer mee eens

■ Weet niet / geen mening

Vragen naar iemands beperking wordt als een hele persoonlijke vraag ervaren

- Over het algemeen is het vragen naar de beperking voor velen (60%) een erg persoonlijke vraag en iets waar je volgens 41% pas naar vraagt als je iemand goed kent. Als mensen hierover willen praten, geeft volgens 53% dat zelf wel aan.
- Met de stelling dat je *alleen praat met iemand over zijn/haar beperking wanneer je diegene goed kent* is 23% van de mensen die een belemmering ervaren het (zeer) oneens, tegenover 12% van de mensen die geen belemmering ervaren.
- 61% van de mensen die geen belemmering ervaart is van mening dat het vragen naar iemand zijn/haar beperking een heel persoonlijke vraag is ten opzichte van 59% van de mensen die een belemmering ervaart.
- Ook is ongeveer de helft van beide groepen van mening dat als iemand wil praten over hun beperking, ze dit zelf aangeven (ervaart geen belemmering: 55%, ervaart belemmeringen: 50%).
- Hieruit valt op te maken dat het bespreken van iemands beperking enerzijds een persoonlijk onderwerp is, waarbij niet iedereen het op prijs stelt als anderen daarover beginnen. Anderzijds betekent dit niet dat het onderwerp alleen bespreekbaar is wanneer je iemand goed kent.

Mensen die geen belemmeringen ervaren: mensen die geen beperking hebben én mensen die een beperking hebben en aangeven overal aan mee kunnen doen.

Mensen die belemmeringen ervaren: mensen die een beperking hebben en aangeven niet overal aan mee te kunnen doen.

In hoeverre ben je het eens met onderstaande stellingen? (Basis – Allen)

Ik heb het idee dat als ik iemand vraag naar zijn/haar beperking, ik iets heel persoonlijks vraag

Als mensen willen praten over hun beperking, geven ze dat zelf wel aan

Je praat alleen met iemand over zijn/haar beperking als je iemand goed kent

- Zeer mee oneens
- Mee oneens
- Niet mee eens, niet mee oneens
- Mee eens
- Zeer mee eens
- Weet niet / geen mening

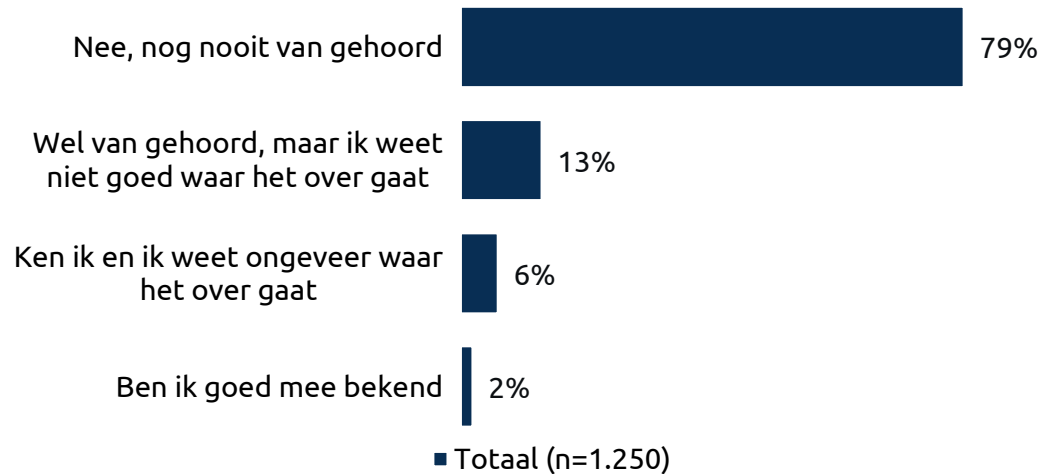
Kennis en informatie

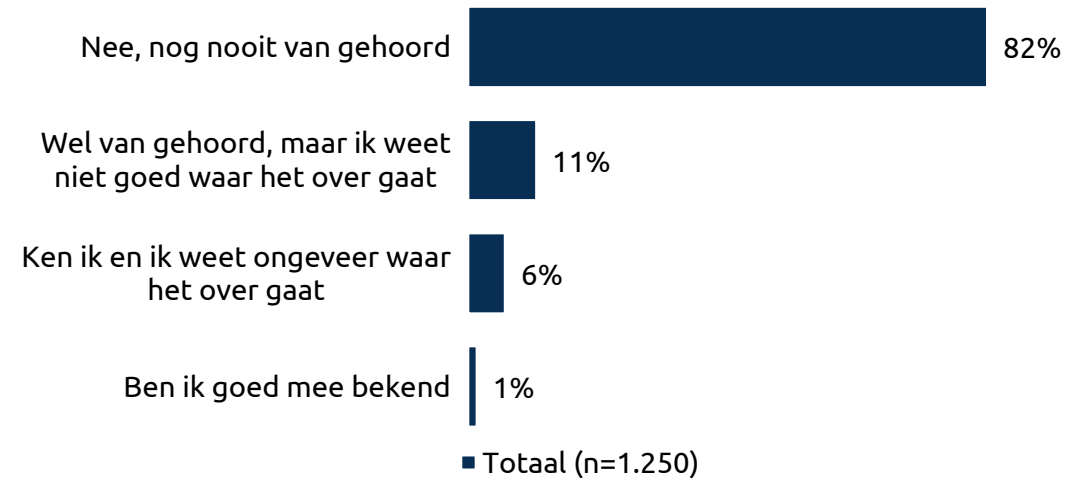
VN-verdrag Handicap en programma *Onbeperkt meedoen!* beiden nog onbekend

- De overgrote meerderheid heeft nog nooit gehoord van zowel het *VN-verdrag Handicap* als het programma *Onbeperkt meedoen!*
- Mensen die belemmeringen ervaren hebben vaker van het VN-verdrag Handicap gehoord dan mensen die geen belemmeringen ervaren (21% vs. 11%).

Ben je bekend met: het VN-verdrag Handicap
(Basis - allen)

Ben je bekend met: het programma Onbeperkt meedoen!
(Basis - allen)

! Mensen die geen belemmeringen ervaren: mensen die geen beperking hebben én mensen die een beperking hebben en aangeven overal aan mee kunnen doen.

● Mensen die belemmeringen ervaren: mensen die een beperking hebben en aangeven niet overal aan mee te kunnen doen.

Waar gaat het VN-verdrag Handicap over?

“ In dit verdrag staat wat landen moeten doen om de mensen met een beperking zo compleet mogelijk te laten deelnemen. Bijvoorbeeld werken, onderwijs, sport, vrije tijd enz. enz.

“ Mensen met een handicap hebben dezelfde rechten als mensen zonder handicap.

Kun je vertellen waar het VN-verdrag Handicap over gaat?

(Basis – Bekend met VN-verdrag)

“ Dat ieder individu recht heeft om mee te kunnen doen in de samenleving.

“ Over wat o.a. Nederland moet doen om de situatie van mensen met een beperking te verbeteren zodat ook zij goede toegang hebben tot bijvoorbeeld sport, werk, onderwijs, vervoer e.d.

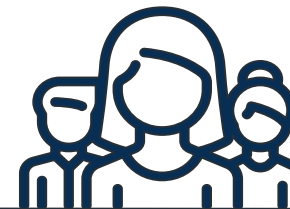
“ Wereldwijd op papier gezet hoe om te gaan met mensen die een handicap hebben. Rechten, etc.

“ Het VN-verdrag handicap versterkt de positie van mensen met een beperking.

“ Over toegankelijkheid en een verplichting aan organisaties/instellingen om te zorgen dat zij op alle manieren toegankelijk zijn voor iedereen.

“ Het verbeteren van positie van mensen met een handicap om overal aan mee te doen.

“ De positie van mensen met een handicap te verbeteren. Voor sociaal en werk sport en vrije tijd.

Verdeelde interesse/behoefte ten aanzien van informatie

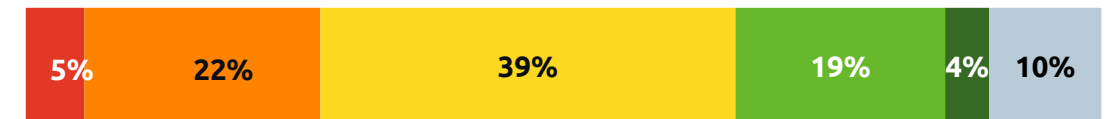
- Overkoepelend is de behoefte aan meer informatie over verschillende thema's zeer verdeeld. Van een sterke behoefte aan meer informatie is niet zozeer sprake.
 - De meeste interesse is er voor meer kennis over welke reacties mensen met een beperking prettig of juist onprettig vinden (43%).
 - Één op de drie (33%) vindt het interessant om te weten hoe het is om met een beperking te leven en 23% is erin geïnteresseerd om meer te weten over welke beperkingen er zijn.
 - 27% geeft aan niet geïnteresseerd te zijn in meer informatie over beperkingen

In hoeverre ben je het eens met onderstaande stellingen? (Basis – Allen)

Ik zou meer willen weten over welke reacties uit de omgeving mensen met een beperking prettig of juist onprettig vinden

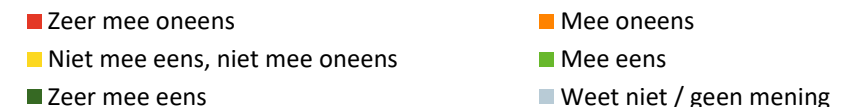
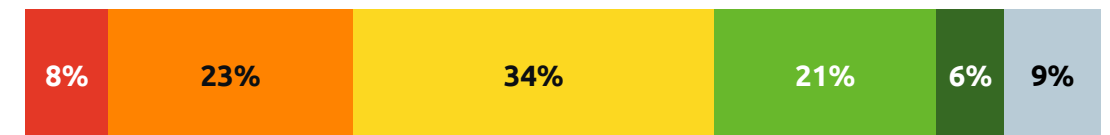
Ik zou graag meer willen weten over welke beperkingen er zijn

Ik vind het interessant om meer te weten over hoe het is om met een beperking te leven

Ik ben niet geïnteresseerd in meer informatie over beperkingen

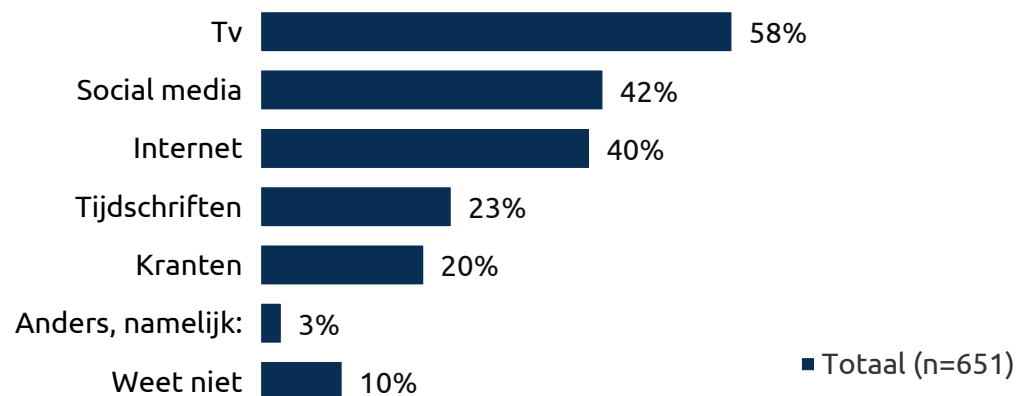
Informatie het liefst verkregen door ervaringsdeskundige zelf via de televisie

Aan mensen die aangaven meer te willen weten over beperkingen of mensen met een beperking is gevraagd op welke manier zij het liefst geïnformeerd zouden willen worden.

- Hieruit komt naar voren dat de meerderheid (65%) het liefst meer informatie ontvangt over dit onderwerp van ervaringsdeskundigen zelf of van mensen die ermee te maken hebben in de omgeving (48%).
- Hiernaast wordt de informatie het liefst vergaard via de televisie (58%) of sociale media (42%).

Via welke kanalen zou je willen dat er (meer) aandacht wordt besteed aan dit onderwerp?

(Basis - Is geïnteresseerd in beperkingen)

Van wie zou je meer willen horen/zien over dit onderwerp?

(Basis - Is geïnteresseerd in beperkingen)

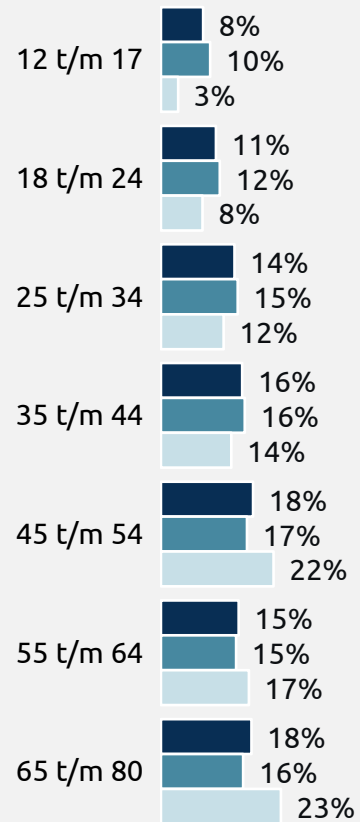

Bijlagen

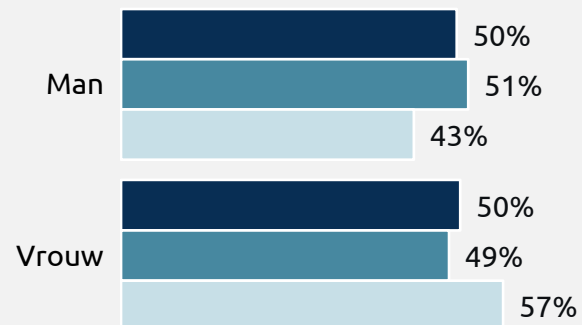

Achtergrond

Leeftijden
(Basis - allen)

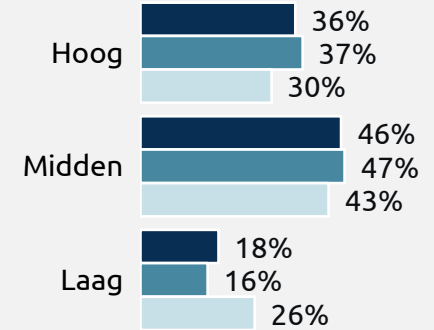

Geslacht
(Basis - allen)

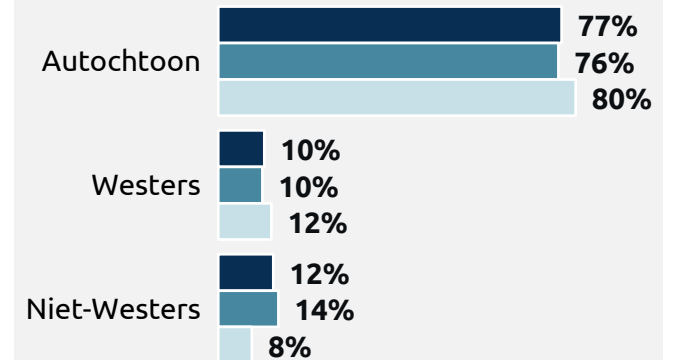

■ Totaal (n=1.025)
■ Ervaart geen belemmeringen (n=971)
■ Ervaart belemmeringen (n=253)

Opleiding genoten
(Basis - allen)

Etniciteit
(Basis - allen)

Bijlage

Onderzoekstechnische informatie - kwantitatief

Veldwerkperiode

Het veldwerk is uitgevoerd in de periode 26 april 2022 tot en met 5 mei 2022.

Methode respondentselectie

Uit het StemPunt-panel van Motivaction.

Incentives

De respondenten hebben als dank voor deelname aan het onderzoek punten voor het StemPunt spaarprogramma ontvangen.

Weging

De onderzoeksdata zijn gewogen (zie ook bijlage gewogen en ongewogen data), daarbij fungeerde het Mentality-ijkbestand als herwegingskader. Dit ijkbestand is wat betreft sociodemografische gegevens gewogen naar de Gouden Standaard van het CBS.

Responsverantwoording online onderzoek

In de veldwerkperiode is aan 10942 personen een uitnodigingsmail verstuurd. Op de slotdatum van het veldwerk (zie bij Veldwerkperiode) was het gewenste aantal vragenlijsten ingevuld en is de toegang tot de vragenlijst op internet afgesloten.

Bewaartermijn primaire onderzoeksbestanden

Digitaal beschikbare primaire onderzoeksbestanden worden tot tenminste 12 maanden na afronden van het onderzoek bewaard. Hetzelfde geldt voor schriftelijke primaire bestanden zoals ingevulde vragenlijsten. Een uitzondering vormen beeld- en geluidsopnames van respondenten, deze worden ten hoogste 6 maanden bewaard.

Overige onderzoekstechnische informatie

Overige onderzoekstechnische informatie en een exemplaar van de bij dit onderzoek gehanteerde vragenlijst is op aanvraag beschikbaar voor de opdrachtgever.

Steekproef

Het veldwerk voor dit onderzoek is online uitgevoerd via het ISO-gecertificeerde Motivaction StemPunt-panel met ruim 70.000 panelleden, gespreid over heel Nederland (peildatum augustus 2020). Voor het onderzoek hebben we 10942 mensen uitgenodigd om mee te doen aan het onderzoek, met een responspercentage van 15%.

Conform de briefing realiseerden we de volgende netto steekproef: $n=1.200$, waaronder $n=200$ jongeren. De steekproef is representatief, gerealiseerd door een weging naar leeftijd, geslacht en inkomen. Het onderzoek is online uitgevoerd en zodoende alleen ingevuld door (enigszins) digitaal vaardige Nederlanders.

Bijlage | Ongewogen en gewogen data | 18-80 jarigen

Leeftijd	Ongewogen n	Ongewogen %	Gewogen n	Gewogen %
18 t/m 24 jaar	113	10,8	122	11,7
25 t/m 34 jaar	166	15,9	164	15,6
35 t/m 44 jaar	174	16,6	181	17,3
45 t/m 54 jaar	209	20,0	205	19,6
55 t/m 64 jaar	181	17,3	173	16,5
65 t/m 80 jaar	204	19,5	202	19,3

Opleidingsniveau	Ongewogen n	Ongewogen %	Gewogen n	Gewogen %
Hoog (wo/hbo)	333	31,8	272	26,0
Middel (havo/vwo/mbo/mavo)	522	49,9	544	52,0
Laag (ibo/basischool/ geen opleiding)	192	18,3	231	22,1

Geslacht	Ongewogen n	Ongewogen %	Gewogen n	Gewogen %
Mannen	520	49,7	519	49,6
Vrouwen	527	50,3	528	50,4

Regio	Ongewogen n	Ongewogen %	Gewogen n	Gewogen %
3 grote gemeenten	146	13,9	125	11,9
West	287	27,4	307	29,3
Noord	101	9,6	109	10,4
Oost	206	19,7	217	20,7
Zuid	262	25,0	247	23,6
Randgemeenten	45	4,3	41	3,9

Regio	Ongewogen n	Ongewogen %	Gewogen n	Gewogen %
Moderne burgerij	201	19,2	235	22,4
Opwaarts mobilen	181	17,3	160	15,3
Postmaterialisten	113	10,8	96	9,2
Nieuwe conservatieven	70	6,7	88	8,4
Traditionele burgerij	116	11,1	140	13,3
Kosmopolieten	163	15,6	133	12,7
Postmoderne hedonisten	120	11,5	106	10,1
Gemaksgeoriënteerden	83	7,9	89	8,5

Bijlage | Ongewogen en gewogen data | 12-17 jarigen

Leeftijd	Ongewogen n	Ongewogen %	Gewogen n	Gewogen %
12 t/m 13 jaar	73	36	65	32,1
14 t/m 15 jaar	90	44,3	68	33,3
16 t/m 17 jaar	40	19,7	70	34,7

Geslacht	Ongewogen n	Ongewogen %	Gewogen n	Gewogen %
Mannen	95	46,8	104	51,2
Vrouwen	108	53,2	99	48,8

Wij verminderen onze footprint

Motivaction
is ISO 14001-
gecertificeerd

Motivaction
gebruikt
energiezuinige
auto's

Motivaction
gebruikt groene
stroom

Motivaction
gebruikt uitsluitend
papier met een FSC-
label

Auteursrecht

Het auteursrecht op dit rapport ligt bij de opdrachtgever. Voor het vermelden van de naam Motivaction in publicaties op basis van deze rapportage - anders dan integrale publicatie - is echter schriftelijke toestemming vereist van Motivaction International B.V.

Beeldmateriaal

Motivaction heeft datgene gedaan wat redelijkerwijs van ons verwacht kan worden om de rechthebbenden op beeldmateriaal te achterhalen. Mocht u desondanks menen recht te kunnen doen gelden op gebruikt beeldmateriaal, neem dan contact op met Motivaction.

Pers- en publicatiebeleid

Het vermelden van de naam van Motivaction in persberichten en/of andere publicaties over door Motivaction uitgevoerd onderzoek is gebonden aan een aantal voorwaarden, zoals vastgelegd in ons [Pers- en publicatiebeleid](#).

Motivaction International B.V.

Marnixkade 109F
1015ZL Amsterdam

Postbus 15262
1001MG Amsterdam

020 589 83 83

info@motivaction.nl

www.motivaction.nl

Weet wat mensen drijft.

motivaction
insights and strategy